

PRIMUL SALON AL ATENEULUI (1894) O NOUĂ ETAPĂ ÎN VIAȚA ARTISTICĂ BUCUREȘTEANĂ

Dr. Adrian-Silvan Ionescu

Expozițiunile Artiștilor în viață sunt reluate, după o întrerupere de peste un deceniu, în 1894 (ultima avusese loc în 1883 la Iași, fără o participare remarcabilă). La începutul aceluși an, pe 17 februarie, Consiliul de Miniștri aprobase un nou regulament pe organizarea acestor manifestări artistice¹ (vezi **Anexa**). Funcția de director al Școlii de Belle-Arte o deținea din data de 13 noiembrie 1892, C.I. Stăncescu.² În această calitate avea sarcina de a organiza expozițiile și de a participa la jurizare, în ambele având, deja o bogată experiență.

În ultima decadă a lunii aprilie 1894, Stăncescu solicita o sumă de 500-600 lei pentru acoperirea cheltuielilor necesare aranjării expoziției (executarea unor panouri pe care trebuiau prinse tablourile - pe care el le numea *paravane* -, tipărirea cataloagelor, transportul de la gară la sală a lăzii cu lucrări sosite de la Iași și angajarea unui servitor).³ Îi sunt aprobați 600 lei care, însă, se dovedesc insuficienți pentru că, pe 14 mai, directorul mai cere încă 400 lei.⁴

Pe 27 aprilie, Stăncescu înaintează la Minister adresa prin care amintește că forul tutelar trebuie să numească trei membri în juriul expoziției pentru specialitățile pictură, sculptură și arhitectură - deși în acel an erau necesari doar doi pentru că la arhitectură nu prezentase nimeni lucrări. Ministrul Take Ionescu îi desemnează pe sculptorul Wladimir Hegel, pe arh. George Sterian și pe Constantin Esarcu pentru completarea juriului.⁵ Aceștia sunt anunțați oficial prin adrese individuale.⁶ Esarcu, fiind foarte ocupat și trebuind să plece în străinătate, se recuză din juriu printr-o scrisoare datată 30 aprilie 1894 iar ministrul, în apostila de pe marginea acesteia, îl stabilește drept înlocuitor pe Virgiliu Arion⁷, avocat, om politic, gazetar și, în acel moment, secretar general al Ministerului Cultelor și Instrucțiunii Publice.

Expoziția urma să fie deschisă în Palatul Ateneului dar, pentru că sălile nu erau încă terminate, Stăncescu obține aprobarea de a amâna cu 10 zile data vernisajului, adică pe 10 mai în loc de 1 mai.⁸ Chiar V. Arion, viitorul membru al juriului este cel care dă această aprobare.

¹A.N.I.C., M.C.I.P., dosar 333/1894, filele 66, 66v, 71

²Adrian-Silvan Ionescu - *Învățămintul artistic românesc 1830-1892*, Ed. Meridiane, București, 1999, p. 301

³A.N.I.C., M.C.I.P., dosar 333/1894, f. 106

⁴*Ibidem*, f. 146

⁵*Ibidem*, f. 107

⁶*Ibidem*, filele 108-108v

⁷*Ibidem*, f. 109

⁸*Ibidem*, f. 104

Expoziția se deschide la data stabilită iar juriul se întrunește pe 3 iunie pentru a judeca valoarea lucrărilor și a repartiza distincțiile. Pe 8 iunie, Stăncescu președintele expoziției, înaintează lista laureaților spre aprobare ministerială.⁹

La secțiunea pictură medalia I a fost acordată lui G.D. Mirea pentru *Portretul D-rei A.O.*; medalia a II-a lui Constantin Artachino pentru *Biblis schimbată în izvor* și lui Ștefan Șoldănescu pentru *Faust meditănd la lumina lămpii*; medalia a III-a este împărțită între Ștefan Luchian pentru *Efect de lumină*, Titus Alexandrescu pentru *Fructe* și *Surioara mică* și Dumitru Serafim pentru *Portretul d-lui Dinicu*. Mențiunile au fost repartizate cu și mai mare generozitate la șapte expozanți: Eugen Voinescu pentru *Tufănele*, Nicolae Vermont pentru *Târgul Moșilor*, Niculae Grant pentru acuarela *Struguri*, Z. Arion pentru acuarela *Primule*, Juan Alepar pentru *Crizanteme*, Ion Bălănescu pentru *Portretul d-lui I.N.* și Iulius Pop pentru *Portrete istorice* xilografate. La secțiunea sculptură s-a decernat medalia a II-a lui Ion Georgescu pentru bustul de marmură al lui *Emanuel Protopopescu Pake* și lui Ștefan Ionescu-Valbudea pentru *Copil dormind* și bustul *D-rei Grădișteanu*; medalia a III-a i-a revenit lui Filip Marin pentru *Cugetarea* iar mențiunea lui Dimitrie Paciurea pentru un bust de marmură.

La scurt interval după depunerea acestui proces verbal au survenit proteste ale unor expozanți și cereri de explicații din partea ministrului. Din explicațiile date de C.I. Stăncescu reiese că, din diverse considerente, nu toți membri juriului semnaseră acel proces verbal iar între cei rămași se iscase o divergență în privința amplificării numărului de mențiuni - la care președintele expoziției se opusese, creînd nemulțumiri.¹⁰

Ofensat probabil pentru că nu-i fusese acordată medalia de clasa I, așa cum merita, sculptorul Ion Georgescu refuză distincția primită, sub cuvânt că deja beneficiase de ea în 1881 și, în consecință, demisiona și din juriu.¹¹

Decizia sculptorului a creat un adevărat scandal. Directorul și colegul său de catedră, C.I. Stăncescu, aflat în imposibilitate de a lua o decizie, înaintează demisia sa la Minister.¹² Iritat de această situație, Take Ionescu redactează un răspuns aspru în care refuzând primirea demisiei din juriu pune chiar alternativa demisiei din funcția de profesor dacă patentul își menține poziția. Iar dacă refuză medalia și banii, suma cuvenită putea fi destinată elevilor săraci.¹³ Dovedindu-se veridicitatea spuselor lui Ion Georgescu, Stăncescu face o întâmpinare la Minister prin care cere anularea medaliei acordată acestuia și repartizarea banilor la 8 elevi defavorizați, a căror listă o și înaintează.¹⁴ Solicitarea este aprobată și elevii își primesc banii; din acea sumă mai rămăseseră 25 lei care îi sunt dați unui alt elev nevoiaș.¹⁵

Ion Georgescu nu a fost singurul nemulțumit: un grup de plasticieni tineri - în mod paradoxal chiar unii dintre laureați - trimit ministrului o scrisoare de protest la adresa

⁹*Ibidem*, filele 194-195v

¹⁰*Ibidem*, f. 200

¹¹*Ibidem*, f. 197

¹²*Ibidem*, f. 196

¹³*Ibidem*, f. 198

¹⁴*Ibidem*, filele 206-207

¹⁵*Ibidem*, filele 247-248

președintelui expoziției, C.I. Stăncescu, și a abuzurilor acestuia.¹⁶ Începând cu un compliment la adresa ministrului Take Ionescu, față de care toți plasticienii erau recunoscători pentru reluarea firului întrerupt al expozițiilor, protestatarii - Ștefan Luchian, Constantin Aricescu, Titus Alexandrescu, Ion Bălănescu, Gheorghe Popovici și A. Vintilescu - obiectau față de regulamentul care acorda președinția expoziției directorului Școlii de Belle-Arte când ar fi fost mai corect ca acesta să fie ales dintre expozanți căci numai unul dintre ei “poate lucra în binele general, căci el cunoaște de aproape viața și cerințele artiștilor.” Criticile la adresa lui Stăncescu se concentrează asupra faptului că favoriza pe unii expozanți în detrimentul altora: “Actualul președinte a căutat să nască discordie între artiști, părtinind pe unii și neglijând pe alții. (...) A arătat lipsă de autoritate și și-a prigonit elevii sdruncinându-le existența.”¹⁷

Nemulțumirile erau legate și de sumele la care fuseseră evaluate lucrările pentru achiziții, unele fiind mărite iar altele micșorate, exemplul cel mai palpabil fiind acela al lui Juan Alpar căruia îi fuseseră acordați 700 lei în loc de 600, cât ceruse el. În final semnatarii cer, cu fermitate, modificarea regulamentului amenințând că “altfel ne vedem în imposibilitate de a mai expune sub actualul președinte.” Tinerii revoltați anunțau deja secesiunea față de mișcarea oficială ce avea să se producă în 1896 prin înființarea Salonului Artiștilor Independenți.

Petiția nemulțumiților fusese înregistrată la Minister pe 22 iunie. Ca o reacție la aceasta, un grup mult mai mare de susținători ai lui Stăncescu depun, pe 12 iulie 1894, o adresă prin care îl elogiază atât pe acesta cât și pe Take Ionescu: “Expozanții primului salon înființat sub auspiciile On. Minister al Instrucțiunii Publice (sic!) exprimă atât Dv. cât și D-lui Președinte al Expozițiunii pentru tactul și energia ce a întrebuintat, mulțumirile lor și recunoștința.”¹⁸ Între semnatari, pe lângă tineri absolvenți, se aflau și nume deja sonore de plasticieni prestigioși: Iacob [Iacovache] Constantinescu, C.I. Petrescu, Ion Marinescu, Pericle Capidan, Petre Șerbănescu. Eugen Voinescu, Juan Alpar, Filip Marin, Constantin Artachino, Nicolae Bran, Wladimir Hegel, Iuliu Poenaru, Petre Ionescu, Ștefan Ionescu-Valbudca și Sava Henția.

După formularea succintă și la obiect a acestei scrisori se poate vedea clar că era un răspuns direct la acuzele din cea a protestatarilor încercând să contracareze acuzele de lipsă de autoritate și sădire a discordiei între expozanți prin aprecierea tactului și energiei de care dăduse dovadă președintele în organizarea manifestării artistice. E uimitoare precizarea că salonul era pentru prima dată înființat sub auspiciile Ministerului căci și până atunci, încă de la înființarea Expozițiunii Artiștilor în Viață, în 1865, aceasta fusese subvenționată și avizată de forul tutelar. Este posibil ca, în graba de a redacta această adresă de adeziune la regulamentul în vigoare și la principiile de organizare ale președintelui Stăncescu, petenții să fi pierdut din vedere acel amănunt. Ori poate doreau, la rândul lor, să-l măgulească pe ministrul în funcție pentru a nu lua vreo măsură punitivă contra lui Stăncescu.

¹⁶Raul Șorban (coordonator) - *100 de ani de la înființarea Institutului de Arte Plastice “Nicolae Grigorescu” din București 1864-1964*, Ed. Meridiane, București, 1964, pp. 43, 143

¹⁷A.N.I.C., M.C.I.P., dosar 333/1894, filele 204-204v

¹⁸*Ibidem*, f. 276; Raul Șorban - *op.cit.*

În acel an s-au făcut importante achiziții, atât pentru Pinacoteca bucureșteană cât și pentru alte instituții. Recomandarea pentru achiziții o făcuse C.I. Stăncescu iar acesta reprezentase principalul motiv al nemulțumirilor produse în rândul semnatarilor scrisorii de protest. Pe 31 mai, directorul Școlii de Belle-Arte înaintează ministerului o listă cu propuneri, în care preciza că aceasta era rodul înțelegerii verbale cu deținătorul portofoliului Cultelor și Instrucțiunii Publice care făcuse mai multe vizite la expoziție și-și exprimase opțiunile pentru anumite lucrări. Operele propuse sunt: *mică și Fructe*, pasteluri de Titus Alexandrescu cu câte 300 lei fiecare, *Crizanteme*, pictura în ulei de Juan Alpar cu 700 lei, *Biblis schimbată în izvor* de Constantin Artachino cu 1200 lei, *Cap de femeie și Interiorul capelei vechi Cantacuzino de la Sinaia* de Nicolae Bran pentru 300 și, respectiv, 200 lei, *Liniște (amurg)* și *Efect de lună* de Ștefan Luchian cu câte 500 lei fiecare, *Tufănele* de Gheorghe Popovici cu 500 lei, *Faust meditănd la lumina lămpii* și *Un băiat italian* de Ștefan Șoldănescu cu 1000 și respectiv, 500 lei, *Târgul moșilor* de Nicolae Vermont cu 600 lei și *Vânat*, acuarelă de Ion Georgescu pentru 400 lei.¹⁹ Pentru că Stăncescu sugerase în adresa lui ca aceste lucrări să fie cumpărate “pentru Pinacoteca din București precum și pentru alte colecțiuni ce ar fi bine să înceapă a se forma și prin capitalele districtelor”, parte din ele sunt repartizate la instituții de cultură din țară: pânza lui Alpar e trimisă liceului din Craiova, prima pictură a lui Bran e destinată liceului din Ploiești iar cea de-a doua Institutului Teologic din Capitală; *Tufănele* lui Popovici tot pentru liceul craiovean.

La scurt interval artiștii cărora le fuseseră reținute lucrările își reclamă sumele cuvenite. Cel dintâi care depune o cerere în acest sens pe 24 mai 1894 este ieșeanul Ștefan Șoldănescu.²⁰ Prin rezoluția ce-i acordă prețul stabilit, ministrul stabilește ca lucrarea să intre în patrimoniul Pinacotecii din Iași. Ziua următoare, Nicolae Bran își cere drepturile²¹ iar pe 3 iunie Ion Georgescu.²²

Și regele s-a arătat interesat de exponate și a făcut mai multe achiziții printre care și sculptura în ghips a lui Filip Marin, , cu 800 lei. La aceasta se adăugau *Marina* lui Eugen Voinescu pentru 400 lei, *Flori (un coș cu glicină)* de Juan Alpar pentru 300 lei, *În cârciumă* de Nicolae Vermont pentru 450 lei, *Studiu de femeie* de Nicolae Bran pentru 400 lei (aceasta retrasă din lista de achiziții a Ministerului) și *Struguri* de Iacob [Iacovache] Constantinescu pentru 200 lei.²³

După cum se poate vedea, pe lângă suma ce le revenea odată cu medalia de valoare, majoritatea laureaților au fost și beneficiarii sumelor rezervate în bugetul Ministerului sau în caseta personală a regelui pentru achiziții.

După închiderea expoziției, C.I. Stăncescu înaintează la Minister socotelile privind cheltuielile și beneficiile obținute în urma acesteia. Astfel, din vânzarea biletelor pentru cele două zile când intrarea era cu plată, luni și vineri, se obținuseră 89,65 lei.²⁴ Cheltuielile

¹⁹*Ibidem*, f. 175-175v

²⁰*Ibidem*, f. 45

²¹*Ibidem*, f. 149

²²*Ibidem*, f. 177

²³*Ibidem*, filele 188-189v

fuseseră mult mai mari, de 1400 lei: 140 lei costase imprimarea a 500 cataloage executată de redacția ziarului “L’Indépendance Roumaine”²⁵, 72 lei pentru tipărirea a 120 diplome litografiate la Foto-Lito-Zincografia I. Marvan²⁶ și o sumă identică pentru 200 invitații executate de Tipografia “Lupta”²⁷ La acestea se adăugau sumele convenite pentru premiile care fuseseră acordate cu multă generozitate: medalia de clasa I valora 900 lei, cea de clasa a II-a 425 (fiind 4 laureați la această categorie făcea 1700 lei) iar cea de clasa a III-a 250 lei (tot 4 beneficiari, ceea ce făcea 1000 lei), în total 3600 lei.²⁸

Au mai fost și cheltuieli mărunte ce se ridicau la 89,65 lei (șuruburi, cuie, mărci poștale, un geam pentru un tablou, spirt și cârpe pentru șters geamurile, plata transportului de la gară la Ateneu și înapoi a lucrărilor venite de la Iași, transportul scârilor pentru ridicarea tablourilor pe perete, plata oamenilor care spălaseră geamurile, curățaseră covoarele și ajutaseră la panotare, mai multe curse cu trăsura, inclusiv pe aceea angajată cu ocazia vizitei regale la expoziție).²⁹

Pe 22 iunie, Stăncescu trimitea la Minister adresa nr. 108 prin care înainta diplomele laureaților, spre a fi semnate și ștampilate. Pentru a evita, probabil, confruntarea cu tinerii artiști ce-și arătaseră față opoziția față de el, directorul Școlii de Belle-Arte sugera ca aceste diplome să fie înmânate la Minister, odată cu sumele convenite fiecărui premiant.³⁰ Pe spatele adresei au fost trecute numele fiecăruia dintre medaliați și numărul diplomei, în dreptul căreia trebuia fiecare să semneze de primire. Este de mirare că trei dintre autorii protestului către minister - Ștefan Luchian, Titus Alexandrescu și Ion Bălănescu - în loc să-și continue fronda și să refuze distincția, se grăbiseră să intre în posesia ei și să semneze respectiva hârtie. În schimb nu o semnează tocmai acei medaliați care-și arătaseră adeziunea față de Stăncescu : Juan Alpar, Eugen Voinescu și Ștefan Ionescu-Valbudea. În 1897, când noul ministru Spiru Haret a semnat diplomele premianților aceluși an i-a remis lui Stăncescu și diplomele laureaților anului 1894 pe care aceștia încă nu le ridicaseră, după cum s-a văzut mai sus.

O singură cronică, apare despre această expoziție, foarte amănunțită și descriptivă semnată de Nicolae Petrașcu în revista “Ateneul Român”.³¹

Comparată cu anterioarele manifestări oficiale, în expoziția din 1894 se constată o radicală înnoire a expozanților, în majoritate foarte tineri, dar și absența numelor consacrate ale picturii românești. S-au înnoit și preferințele tematice ale participanților fiind predominante peisajele și naturile statice, în special florile, în vreme ce subiectele mitologice, livești și istorice, altădată în număr însemnat, acum sunt minoritate sau chiar inexistente, fapt remarcat și de C.I. Stăncescu în discursul său inaugural, în care deplângea

²⁴Ibidem, f. 245

²⁵Ibidem, f. 258

²⁶Ibidem, f. 269

²⁷Ibidem, f. 259

²⁸Ibidem, f. 196

²⁹Ibidem, f. 246

³⁰Idem, dosar 152B/1897, vol. I, f. 138

³¹N. Petrașcu - *Expoziția artiștilor români în viață*, “Ateneul Român” No. 6/15 iunie 1894; Petre Oprea - *Cronici și critici de artă plastică în presa bucureșteană din secolul al XIX-lea*, Ed. Litera, București, 1980, p. 101.

lipsa compozițiilor tematice. Nicolae Petrașcu găsea scuză pentru această situație în faptul că expoziția a fost anunțată în pripă și artiștii nu au avut vreme să se pregătească așa că au adus ce au avut gata. A doua explicație este că “ (...) tablourile de compoziție se arată îndeobște mai târziu în istoria artei unei țări. Trebuie la început să privești natura în parte, în fiecare element, în fiecare figură a ei; să ști deocamdată a pune pe picioare și cu viață aceste elemente, aceste figuri așa cum ni se înfățișează ele în natură, cu atitudinile lor adevărate și pitorești și numai în urmă a-ți lărgi orbita ochiului și a le privi mai multe la un loc în relația și armonia unei împrejurări (...). Singură realitatea contemporană domnește în toată expoziția. Așa e curentul modern; toți privim spre realitate. Artiștii merg și ei cu suvoiu ce ne duce.”³²

Dacă orientarea expozanților era modernă, nu același lucru se putea spune despre organizarea ce-i revenea lui Stăncescu, om din vechea gardă, a pionierilor plasticii naționale, care nu-și putea depăși formația academistă și, mai ales, poziția autoritară de arbitru necontestat al mișcării artistice locale. Această situație va duce peste doi ani la o sciziune în sânul breslei artistice, și așa destul de redusă și neomogenă ca preocupări și idealuri.

ANEXĂ

Regulament pentru Expozițiunea operilor artiștilor în viață

Art.1. Ministerul Instrucțiunii Publice și Cultelor face cunoscut artiștilor din țară și străinătate că în toți anii de la 1 Maiu până la 1 Iunie se va deschide în București o expozițiune de Pictură, sculptură și arhitectură.

Art.2. Artiștii pot trimite la acastă expozițiune ori câte opere doresc, juriul expozițiunei rezervându-și dreptul de a mărgini numărul operelor expuse după valoarea lor artistică și după spațiul de care va dispune pentru expozițiune.

Art.3. Juriul de primire a operilor ce vor fi a se expune și care va hotărî recompensele ce trebuie acordate operilor celor mai de valoare se va compune din Consiliul de Belle-Arte, conform art. 59 din Regulamentul școlii de Belle-Arte și care se compune conform art. 58 din acest regulament din:

a) Directorul școlii de Belle Arte

b) 3 Profesori ai școlii și anume un pictor, un sculptor și un architect

c) 3 Artiști străini de școlă și anume, un pictor, un sculptor și un architect. Acești trei artiști numiți de Ministerul Cultelor și Instrucțiunii publice.

d) Profesorul de arheologie al școlii de Belle-Arte sau Directorul Museului de antichități complectat cu trei alți membri aleși de artiștii expoșanți și dintre dânșii.

Art.4. Membrul Juriului care va fi și exposant nu va putea lua parte la discutarea operei sale.

Art.5. Operele care pot fi trimise la expoziție sunt Tablouri în ulei, acuarele, guașe, pasteluri, gravuri de orice natură, deseme. Proiectele de arhitectură și relevuri de monumente

³²N. Petrașcu - *op.cit.*, p. 462

istorice, sculpturi, busturi, statue în bronz,, marmoră, gips, terra cota, lemn și ceară, medalie și pietre gravate sau ciselate.

Art.6. Operile destinate pentru expozițiune vor fi trimise chiar la localul Expozițiunii de la 1 Aprilie și adresate Directorului Expozițiunii care le va înscrie într'un anume registru, liberând chitanțe de primirea lor.

Art.7. Nici un artist nu va putea trimite opera sa pentru a figura în una din secțiunile expozițiunii decât încadrată sau *cu pedestalul trebuincios spre a putea fi expusă*.

Art.8. Trimiterea operilor fie-cărui artist va fi întovărășită de numele seu și de titlurile ce posedă precum unde și'a făcut studiile și ce recompense a primit pentru lucrările sale artistice la alte expozițiuni din țară sau din străinătate.

Art.9. Tóte operile trimise la expozițiune și primite de juriu spre a fi expuse nu mai pot fi înapoiate artistului ce le-a trimis, chiar dacă ele vor fi vândute, decât după închiderea expozițiunii.

Art.10. După 20 de zile de la deschiderea expozițiunii – Juriul va hotărî ce recompense se pot da celor mai bune opere din diferitele secțiuni ale expoziției în raport cu suma de care va dispune, după comunicarea făcută de Onor. Minister al Instrucțiunii Publice.

Art.11. Aceste recompense vor consta în acordarea de Medalii de valóre.

Art.12. Direcțiunea expoziției nu este răspundătoare de operile artiștilor de cât pe timpul cât ele figurează în expoziție.

Art.13. *Cheltuielile de transport sunt în sarcina exposanților*.

Art.14. Locul destinat pentru fie care operă este hotărît de Direcțiunea expoziției.

Art.15. Pentru vizitarea expoziției de către public se stabilește o taxă de intrare de persoană precum urméză

a) Prima zi de la deschiderea expoziției 5 lei

b) Doué zile din săptămână 1 lei, cele alte zile și sărbătorile intrarea va fi gratuită

Art.16. Sumele produse de taxele de intrare vor fi administrate de directorul pinacotecei și vor servi la acoperirea cheltuielilor pricinuite de expoziție.

Art.17. Pentru hotărârea recompenselor la artiștii exposanți este trebuință să fie prezenți cel puțin șépte din cei noue membri cari compun juriul esaminator.

Art.18. Proclamarea recompenselor acordate se va face într'o ședință solemnă presidată de Onor. Minister al Instrucțiunii publice sau de un delegat al seu, când se va ceti și raportul Directorului expozițiunii în care se va da seama de mersul expozițiunii și de decisiunile comisiunii în acordarea recompenselor.

Art.19. Operile recompensate de Juriu vor fi din nou expuse în timp de dece zile dupe închiderea expozițiunii celor-l-alte opere

Ministrul Cultelor

și

Instrucțiunii publice

Take Ionescu

Acest Regulament a fost aprobat de Consiliul de Miniștri în ședința de joi 17 Februarie anul 1894

The First Athenaeum Salon (1894)
A New Stage in the Bucharest Artistic Life

SUMMARY

After Theodor Aman's death in 1891 and Gheorghe Tattarescu's retirement in 1892, C.I.Stancescu became the new director of the Art Museum and the School of Fine Arts in Bucharest. In this capacity he was also president of the Living Artists' Exhibition. In mid-February 1894 it was issued a new regulation for this yearly exhibit. Besides this, the new Athenaeum Palace - an imposing classic style building erected in the vicinity of the Royal Palace - was almost completed. There was the most appropriate and modern place for such kind of art exhibits. Consequently, from 1894 on, the Living Artists' Exhibitions - called now Salons from its Parisian model - were mounted there. But Stancescu's presidency produced animosities among artists. His way of dealing things favouring some of the participants and expelling others, produced great frictions in the artistic life. Some of the young artists sent a letter of protest against Stancescu's abuses to the Ministry of Education. In the meantime, some of Stancescu's followers and favourites sent a letter of appreciation on behalf of their protector. The matter was settled down by acquiring, at good prices, the paintings belonging to most of the protesters for the museum's collections. King Carol I also bought some paintings for his own collection. In this way, the king showed his appreciation for the exhibition and its organizer, encouraging in the meantime the young artists.

With the 1894 Salon, new trends were obvious in the Romanian painting. Landscapes and still lives, especially flowers, were much more preferred by both artists and the public than historic compositions, as was the case two decades ago, during Aman's directorship.

Even though two years later, the "independents" seceded from the "officials" and mounted their own exhibition in front of the Salon, the 1894 exhibition sounded the beginning of a new stage in the Romanian art. (A.S.I.).